Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 HE 30/2015

21.10.2015

21.10.2015

Sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto 21.10.2015
HE 30/2015 vp/Asiantuntijapyyntö, kirjallinen

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 HE 30/2015

Vuonna 2016 ammatillisen koulutuksen säästöt ovat noin 4 % kuluvaan vuoteen verrattuna. Laajemmin katsoen ammatillisen koulutuksen budjettivarat vähentyivät vuosina 2012 – 2015 noin 140 miljoonalla eurolla. Ensi vuonna euromääräinen vähennys on noin 70 miljoonaa ja vuonna 2017 noin 190 miljoonaa euroa, mikä on 15 % vuoden 2015 tasosta. Vuoden 2013 tasosta katsoen vuoden 2017 leikkausten jälkeen on ammatillisen koulutuksen määrärahaa pudotettu noin neljännes. On selvää, että näin suuret ja näin nopeasti toteutetut leikkaukset vaikuttavat monin tavoin koulutuksen toteuttamiseen ja koulutuksenjärjestäjien toimintaan. Viime kädessä seuraukset näkyvät opiskelijoiden mahdollisuudessa saada yhdenvertaisesti ajantasaista ja laadukasta opetusta.

AMEO-verkoston oppilaitoksilla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämässä koulutuksen järjestämisluvassa erityisopetuksen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävä. Tätä on toteutettu tavallisten oppilaitosten tarpeisiin suunnatuilla koulutuksilla ja konsultaatioilla. Toimintojen kohteena on ollut myös työpajoja ja kuntien ja valtion viranomaisia. Perusrahoituksen supistamisen myötä AMEO-verkoston mahdollisuus tuottaa näitä palveluja vähenee samalla, kun tarvitsijoiden kyky hankkia ja hyödyntää näitä palveluja supistuu.

AMEO-verkosto toteaa erityisellä tyytyväisyydellä hallituksen esityksen yleisperusteluissa esitetyn nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aitojen poistumisen ja koulutustarjonnan, rahoituksen ja ohjauksen kokoamisen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle.

AMEO-verkosto toteaa talousarvioesityksessä esitetyn tavoitteen monialaisista koulutuksen järjestäjistä vastaavan sekä pedagogisesti että taloudellisesti AMEO-verkoston oppilaitosten kannattamaa suuntaa. AMEO-verkoston seitsemässä oppilaitoksessa opiskelee noin 4.500 erityistä tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Enemmän kuin neljä viidesosaa (81 %) ammatillisen koulutuksen erityisopiskelijoista opiskelee tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa joko pienryhmissä tai erityisen tuen turvin. Suomen koulujärjestelmän vahvimpana piirteenä on pidetty sen kykyä tarjota alueellisesti kattavat ja saavutettavat koulutuspalvelut kaikille. Perustuslakivaliokunnan viimekeväisen lausunnon mukaisesti tällä yhdenvertaisuudella on perustuslain suoja. On selvää, että koulutuksen suunnitellut säästöt tulevat vaikuttamaan kielteisesti koulutuksen saavutettavuuteen. AMEO-verkosto haluaa jatkossakin omalta osaltaan varmistaa sen, että alueellinen koulutustarjonta on riittävän monipuolinen kaikkien opiskelijoiden näkökulmasta. AMEO-verkosto suosittaakin, että turvataan ammatillisen koulutuksen yhdenvertaisuus ottamalla säästöissä huomioon ammatillisen erityisopetuksen alueellinen saavutettavuus. Samalla on turvattava myös AMEO-verkoston kyky kouluttaa ja konsultoida tavallisia oppilaitoksia.

Nuorisotakuun toteuttamisessa AMEO-verkoston oppilaitokset ovat keskeisessä roolissa keskittyessään erityistä tukea tarvitsevien ammatilliseen koulutukseen ja tämän kohderyhmän opintojen läpäisyyn. AMEO-verkosto on valmis tekemään uusia aloitteita ja olemaan keskeinen toimija hallituksen läpäisyä ja nuorisotakuuta koskevien tavoitteiden läpiviemisessä.

Tulosneuvottelukokeilut AMEO-verkosto toteaa mielenkiintoiseksi hankkeeksi. AMEO-verkosto on valmis olemaan mukana laadittaessa tulosneuvottelujen kokeilumalleja. AMEO-verkoston oppilaitokset tarjoavat verkostollisen ja hallinnollisesti kevyen kokeilumallin.

Ei-tutkintotavoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen sekä esityksessä mukana olevan perustutkinnon tutkinnonosien suorittamismahdollisuuden AMEO-verkosto toteaa tärkeäksi verkoston kohderyhmänä olevien aikuisten työllistymistä edistävässä koulutuksessa.

AMEO-verkosto jatkaa valmentavien koulutusten kehittämistä, tavoitteena on mm. parantaa hallitusohjelmassa mainittua ohjausta tutkintotavoitteeseen koulutukseen.

Ymmärtäen valtiontalouden heikon tilan ja tulevaisuusnäkymät AMEO-verkosto sopeuttaa oppilaitoskohtaisesti toimintojaan vastaamaan tulevaa rahoitustasoa. Tarkastellessaan

pääluokan 29:n vastuusisältöjä, AMEO-verkosto näkee ministeriön hallinnonalalla monia kehittämiskohteita. AMEO-verkosto on asiantuntijatoimijana valmis osallistumaan, keskustelemaan ja tekemään rakentavia kehittämisehdotuksia.

Järvenpäässä 21.10.2015

Tiina Meriläinen
AMEO johtoryhmän puheenjohtaja
tiina.merilainen@validia.fi
040 728 2547